

"Təsdiq edirəm"

Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e.

 dos.Zaur Məmmədov.

" " 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050110-Kimya və biologiya müəllimliyi

Fakültə: Təbiyyat

Kafedra: Fizika, kimya və biologiya

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: *Ümumtəhsil kurikulumun əsasları* (Proqram – M.B.Hüseynov., "Ümumtəhsil kurikulumun əsasları" – LDU, "Kimya və biologiya kafedrası", 14 sentyabr 2017-ci il, 1 sayılı iclas protokolu)

Kodu: AMTMEF-B08

Tədris ili: V (2025-2026.) Semestr IX

Tədris yükü: cəmi:180 saat. Auditoriya saati - 60. (30 saat mühazirə,30 saat sem)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Şəbnəm Mirzəyeva, biol.ü.f.d. dosent

Məsləhət günləri və saati: I-II gün saat 9⁰⁰-13⁰⁰.

E-mail ünvanı: sebnemmirezeyeva88@gmail.com

Kafedranın ünvanı:

III.Təvsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaitivə metodik vəsaitlər:

Əsas:

1. Ümumtəhsil kurikulum islahatının əsasları üzrə təlim. Bakı 2014
2. Azərbaycan Respublikasının Təhsil Qanunun, Bakı 2009.
3. Abbasov Ə., Cavadov İ. Kurikulum islahatı: tədqiqatlar, nəticələr, Bakı
4. Veysova Z. Fəal interaktiv təlim. Müəllim üçün vəsait. Bakı 2007
5. Azərbaycan Respublikasının ümumtəhsil məktəbləri üzrə təhsil proqramı (kurikulum) Bakı 2013

Əlavə:

6. Gutek, G. L. Philosophical and Ideological Voices in Education. Boston: Pearson Education, Inc. 2004.
7. Новая философская энциклопедия: В 4 тт. М.: "Мысль". Под редакцией В.С.Степина. 4-й т., 2001.
9. Розин. В.М. Философия образования. Этюды-исследования. Серия: Библиотека студента. Издательства: МПСИ, МОДЭК, 2007.
10. Салми Д., Фрумин И.Д.. Как государства добиваются международного конкуренто-способности университетов: уроки для России (пер.с англ. Н. Микшиной)// "Вопросы образования", 2013, №1, с. 25-69.
11. Sönmez, V. "Eğitimin Felsefi Temelleri". Öğretmenlik Mesleğine Giriş (Ed.Veysel Sönmez). Ankara: Anı Yayıncılık, 2000.

12. Doğan İsmail, Eğitim sosyolojisi / Prof. Dr. İsmail Doğan, Ankara, 2011.
13. Mehdiyev R.Ə. Modernləşmə xətti yenə də gündəlikdədir. Bakı: "Şərq-Qərb", 2008.

IV. Fənnin təsviri:

Ümumtəhsil kurikulumun əsasları fənni ayrı-ayrı təlim pillələri üzrə məzmun standartlarını və xətlərini, onların reallaşdırılması üçün fəaliyyət istiqamətlərini müəyyənləşdirməkdir. Bu fənn üzrə bilik və bacarıqlar, milli və ümumbəşəri dəyərlər, şagirdlərin fərdi xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla əlverişli təlim mühitinin yaradılması, tələbyönümlülük, məqsədyönümlülük, şagirdyönümlülük, interaktivlik kimi ümumi prinsiplərə istinad edilməsini reallaşdırır.

V. Fənnin məqsədi:

Kurikulum fənnin əsas məqsədi təhsil sahəsinin cəmiyyətin tələbatına uyğun inkişaf etdirilməsidir. Təhsil kurikulumları cəmiyyətin tələbatına uyğunluq baxımından təklifyönümlü və tələbyönümlü olur. Kurikulumlar təhsilin məqsəd və məzmununu, təlim strategiyalarını, qiymətləndirmə mexanizimlərini əhatə edir.

VI. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən hər hansı fənnin tədrisi vacib deyildir

VII. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VIII. Davamiyyətə verilən tələblər:

Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

IX. Qiymətləndirmə Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir

1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91-100 bal- əla (A)

81-90 bal-çox yaxşı (B)

71-80 bal- yaxşı (C)

61-70 bal- qənaətbəxş (D)

51-60 bal – kafi (E)

51-baldan aşağı- qeyri-kafi (F)

X. Davranış qaydalarının pozulması:Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

XI.Təqvim mövzu planı: Mühazirə 30 saat , seminar 30 saat Cəmi 60 saat

No	Keçirilən mövzuların məzmunu	Mühazirə	Seminar	Tarix
1.	Mövzu.Təhsilin fəlsəfəsi. Cəmiyyətin təhsil ehtiyatları və onun hüquq təminatı. Təhsildə dövlət siyasəti <i>Plan:</i> 1.Müxtəlif təhsil fəlsəfələri və dəyərlər. 2.Təhsilə dair fəlsəfi baxışlar 3.Təhsil fəlsəfəsi kurikulumuna təsiri. <i>Mənbə:</i> [1; 2;4;5;8;9]	2	2	
2.	Mövzu.Müasir kurikulumlar və yeni təlim strategiyası. Fənn kurikulumlarının prinsipləri. Ümumi təhsil sistemində dərslük siyasəti. <i>Plan:</i> 1."Kurikulum" anlayışı və kurikulumların təsnifi. 2.Kurikulum və ənənəvi təlim proqramı. 3.Fənn kurikulumunun məzmunu və strukturu 4. Ümumi təhsil sistemində dərslük siyasəti. 5.Dərslüklərin məzmununa verilən tələblər. 6 Müasir təlimin prinsipləri. <i>Mənbə:</i> [2;3;5]	2	2	
3.	Mövzu. Məzmun standartının bilik və fəaliyyət komponentləri və onların praktik əhəmiyyəti. <i>Plan:</i> 1.Fənn kurikulumunun xarakterik cəhətləri. 2.Standart anlayışı, təhsil standartı, əsas və alt standartlar 3.Məzmun standartlarını şərh və onların praktiki əhəmiyyəti. 4.Fənn kurikulumlarının strukturu. <i>Mənbə:</i> [1; 2;3;4;]	2	2	
4.	Mövzu. Taksonomiyalar. <i>Plan:</i> 1.Təhsil taksonomiyaları 2.B.Blumun taksonomiyası 3.Tədris prosesinin planlaşdırılmasında taksonomiyalardan yararlanmağın yolları. <i>Mənbə:</i> [2;3;5]	2	2	
5.	Mövzu. Təlim strategiyaları. Təlimin təşkilinə verilən tələblər. <i>Plan:</i> 1 Təlim strategiyaları və pedaqoji texnologiyalar 2. Təlimin təşkilinə verilən əsas tələblər 3.Fəal təlimin mexanizmləri. <i>Mənbə:</i> [2;3;5]	2	2	
6.	Mövzu. Təlimin forma və üsulları <i>Plan:</i> 1.Fəal təlimin iş formaları 2.Fəal təlim üsulları	2	2	

	Mənbə: [1; 2;3;9]			
7.	Mövzu. Müxtəlif üsullarla dərkətmə. Havard Qardner nəzəriyyəsi Plan: 1.Havard Qardnerin "Zəka" nəzəriyyəsi. 2. Havard Qardnerə görə intellekt. Mənbə: [1; 2;3;9]	2	2	
8.	Mövzu. Planlaşdırma. Planlaşdırmanın növləri. Plan: 1. Fənn üzrə təlimin planlaşdırılması.İllik planlaşdırma (perspektiv planlaşdırma) 2.Gündəlik planlaşdırma (cari planlaşdırma) Mənbə: [1; 2;3;9]	2	2	
9.	Mövzu. Ümumi təhsil sistemində yeni qiymətləndirmə mexanizmlərinin tətbiqi. Plan: 1.Müasir qiymətləndirmənin əsasları və onun ənənəvi qiymətləndirmədən fərqi. 2.Müasir qiymətləndirmənin istiqamətləri Mənbə: [1; 2;7;8]	2	2	
10	Mövzu. Məktəbdaxili qiymətləndirmənin növləri 1. Diaqnostik qiymətləndirmə 2.Diaqnostik qiymətləndirmədə istifadə olunan üsul və vasitələr Mənbə: [1; 2;7;8]	2	2	
11	Mövzu. Məktəbdaxili qiymətləndirmənin növləri 1.Formativ qiymətləndirmə 2.Formativ qiymətləndirmədə istifadə olunan üsul və vasitələr Mənbə: [1; 2;7;8]	2	2	
12	Mövzu. Məktəbdaxili qiymətləndirmənin növləri 1.Summativ qiymətləndirmə. 2.Summativ qiymətləndirmənin aparılmasında istifadə olunan üsul və vasitələr. Mənbə: [1; 2;7;8]	2	2	
13	Mövzu. İnteqrasiya. Plan: 1.İnteqrasiyanın səviyyələri 2.İnteqrasiyanın növləri Mənbə: [1; 2;6]	2	2	
14	Mövzu. Biologiya və kimya fənləri üzrə təhsil proqramı (kurikulumu) Plan: 1.Biologiya fənni üzrə təhsil proqramı (kurikulumu) 2.Kimya fənni üzrə təhsil proqramı (kurikulumu) Mənbə: [1; 2;3;5]	2	2	
15	Mövzu. Biologiya və kimya fənlərinin tədrisində İKT-dan istifadə Plan: 1.İnternet tədris resurslarından istifadənin metodikası 2.İnternet tədris resurslarından istifadənin əhəmiyyəti. Mənbə: [1; 2;3;5]	2	2	

XII. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Kurikulum islahatı ilə əlaqədar yenilikləri mənimsəmək praktik fəaliyyət zamanı tətbiq etməyi bacarmalıdır. Fənn üzrə bilik və bacarıqlar, milli və ümumbəşəri dəyərlər, şagirdlərin fərdi xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla əlverişli təlim mühitinin yaradılması, tələbyönlülük, məqsədyönlülük, şagirdyönlülük, interaktivlik kimi ümumi prinsiplərə istinad etməyi bacarmalıdır.

XIII. Fənn üzrə təlim nəticələri

Tələbələr təhsilin məqsəd və məzmununu, təlim strategiyalarını, qiymətləndirmə mexanizmlərini tətbiq etməyi bacarır, milli və ümumbəşəri dəyərlər, şagirdlərin fərdi xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla əlverişli təlim mühitinin yaradılması, tələbyönlülük, məqsədyönlülük, şagirdyönlülük, interaktivlik kimi ümumi prinsiplərə istinad etməyi bilir, kurikulum islahatı ilə əlaqədar yenilikləri mənimsəyir, praktik fəaliyyət zamanı tətbiq etməyi bacarırlar.

Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:**I Kollektiv sualları**

1. Müxtəlif təhsil fəlsəfələri və dəyərlər.
2. Təhsilə dair fəlsəfi baxışlar
3. Təhsil fəlsəfəsi kurikulumuna təsiri.
4. "Kurikulum" anlayışı və kurikulumların təsnifi.
5. Kurikulum və ənənəvi təlim proqramı.
6. Fənn kurikulumunun məzmunu və strukturu
7. Ümumi təhsil sistemində dərslük siyasəti.
8. Dərslüklərin məzmununa verilən tələblər.
9. Müasir təlimin prinsipləri.
10. Fənn kurikulumunun xarakterik cəhətləri.
11. Standart anlayışı, təhsil standartı, əsas və alt standartlar
12. Məzmun standartlarını şərh və onların praktiki əhəmiyyəti.
13. Fənn kurikulumlarının strukturu.
14. Təhsil taksonomiyaları
15. B. Blumun taksonomiyası

II Kollektivium sualları

1. Tədris prosesinin planlaşdırılmasında taksonomiyalardan yararlanmağın yolları.
2. Təlimin təşkilinə verilən əsas tələblər
3. Fəal təlimin mexanizmləri.
4. Fəal təlimin iş formaları
5. Fəal təlim üsulları
6. Havard Qardnerin "Zəka" nəzəriyyəsi.
7. Havard Qardnerə görə intellekt.
8. Fənn üzrə təlimin planlaşdırılması.İllik planlaşdırma (perspektiv planlaşdırma)
9. Gündəlik planlaşdırma (cari planlaşdırma)
- 10.Müasir qiymətləndirmənin əsasları və onun ənənəvi qiymətləndirmədən fərqi.
- 11.Müasir qiymətləndirmənin istiqamətləri
- 12.Diaqnostik qiymətləndirmə
- 13.Diaqnostik qiymətləndirmədə istifadə olunan üsul və vasitələr
- 14.Formativ qiymətləndirmə
- 15.Formativ qiymətləndirmədə istifadə olunan üsul və vasitələr

Kurikulum islahatının əsasları fənnindən imtahan sualları

1. Müxtəlif təhsil fəlsəfələri və dəyərlər.
2. Təhsilə dair fəlsəfi baxışlar
3. Təhsil fəlsəfəsi kurikulumuna təsiri.
4. "Kurikulum" anlayışı və kurikulumların təsnifi.
5. Kurikulum və ənənəvi təlim proqramı.
6. Fənn kurikulumunun məzmunu və strukturu
7. Ümumi təhsil sistemində dərslik siyasəti.
8. Dərsliklərin məzmununa verilən tələblər.
9. Müasir təlimin prinsipləri.
- 10.Fənn kurikulumunun xarakterik cəhətləri.
- 11.Standart anlayışı, təhsil standartı, əsas və alt standartlar
- 12.Məzmun standartlarını şərh və onların praktiki əhəmiyyəti.
- 13.Fənn kurikulumlarının strukturu.
- 14.Təhsil taksonomiyaları
- 15.B.Blumun taksonomiyası
- 16.Tədris prosesinin planlaşdırılmasında taksonomiyalardan yararlanmağın yolları.
- 17.Təlimin təşkilinə verilən əsas tələblər
- 18.Fəal təlimin mexanizmləri.
- 19.Fəal təlimin iş formaları
- 20.Fəal təlim üsulları
- 21.Havard Qardnerin "Zəka" nəzəriyyəsi.
- 22.Havard Qardnerə görə intellekt.
- 23.Fənn üzrə təlimin planlaşdırılması.İllik planlaşdırma (perspektiv planlaşdırma)
- 24.Gündəlik planlaşdırma (cari planlaşdırma)
- 25.Müasir qiymətləndirmənin əsasları və onun ənənəvi qiymətləndirmədən fərqi.
- 26.Müasir qiymətləndirmənin istiqamətləri
- 27.Diaqnostik qiymətləndirmə
- 28.Diaqnostik qiymətləndirmədə istifadə olunan üsul və vasitələr
- 29.Formativ qiymətləndirmə
- 30.Formativ qiymətləndirmədə istifadə olunan üsul və vasitələr
- 31.Summativ qiymətləndirmə.

32. Summativ qiymətləndirmənin aparılmasında istifadə olunan üsul və vasitələr.
33. Cəmiyyətin təhsil ehtiyacları və onun hüquqi təminatı
34. Təhsil siyasəti haqqında
35. İnteqrasiyanın növləri
36. Biologiya fənni üzrə təhsil proqramı (kurikulumu)
37. Kimya fənni üzrə təhsil proqramı (kurikulumu)
38. Ümumi təhsil sistemində yeni qiymətləndirmə mexanizmlərinin tətbiqi.
39. İnternet tədris resurslarından istifadənin əhəmiyyəti.
40. Biologiya və kimya fənlərinin tədrisində İKT-dən istifadə.

"Ümumtəhsil kurikulumun əsasları" fənninin sillabusu 050110-"Kimya və biologiya müəllimliyi" ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Fənnin sillabusu "Fizika, kimya və biologiya" kafedrasının 10 sentyabr 2025-ci il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur (Protokol №1).

Fənn müəllimi:

biol.ü.f.d.dos. Ş.Ə. Mirzəyeva

Kafedra müdiri v.i.e:

r.ü.f.d. dos.N. Paşayev